

2. Посторонко В. М. Тенденції розвитку підприємств легкої промисловості України / В. М. Посторонко // Вісник ЖДТУ. – 2012. - № 1 (59) – с. 188-191.

3. Бланк И.А. Финансовый менеджмент / И.А. Бланк. – К. : Изд-во "Ника-Центр", "Эльга", 2003. – 450 с.

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ДЛЯ ПІДТРИМАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В РИНКОВИХ УМОВАХ

Янковець Т. М., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бізнес-економіки Київський національний університет технологій та дизайну

В сучасних умовах господарювання більш успішно функціонують підприємства, топ-менеджмент яких застосовує наукові підходи та орієнтований на використання світового досвіду в управлінні.

Загалом управління являє собою діяльність, спрямовану на координацію роботи структурних підрозділів підприємства і персоналу, забезпечення гармонійної взаємодії з елементами зовнішнього середовища для досягнення визначеної мети. Управління базується на таких принципах: самоокупність, самофінансування, самозабезпечення, матеріальна зацікавленість, економічна відповідальність, господарська самостійність у межах чинного законодавства і контроль державних органів за його дотриманням.

Принципи управління реалізуються через функції управління. За класичним підходом А. Файоля управління відбувається за функціями планування, організації, мотивації, контролю та регулювання. Сучасні дослідники додають інші функції, але по-суті, вони являються виокремленими з ідентифікованих та визначених класиком. Загалом управління має комплексний характер і враховує не лише внутрішні структурні елементи організації, а й зовнішні чинники впливу на неї. Прийняття управлінських рішень повинно ґрунтуватись на знанні економічних законів, нормативної бази, відповідних принципів, методів та інструментів, що у комплексі забезпечує підтримання економічної безпеки підприємства.

Під економічною безпекою розуміємо збалансованість внутрішньої структури відкритої соціально-еколого-економічної системи, за якою вона стабільно функціонує, відтворюється і розвивається, а також гармонійна взаємодія системи із зовнішнім середовищем. Економічна безпека підприємства – це стан захищеності у певний момент часу, якого досягає підприємство як соціально-еколого-економічна система у процесі ефективного використання власного потенціалу з урахуванням впливу чинників внутрішнього і зовнішнього середовищ. В умовах динамічних ринкових відносин стан захищеності не може залишатися тривалий час у незмінному вигляді. Тому економічну безпеку необхідно розглядати як у статичному, так й у динамічному прояві [2]. Статичний прояв економічної безпеки – як результат, досягнення ефективності діяльності, динамічний – як процес, дії, заходи, спрямовані на

підвищення ефективності, підтримання та відтворення потенціалу, сталий розвиток. Отже, підтримання економічної безпеки є одним з основних завдань управління підприємством.

Поширеними концепціями управління у світі сьогодні є: стратегічне ринкове управління; вартісно-орієнтоване управління; концепція ощадливого виробництва; управління проектами.

Для підтримання економічної безпеки підприємства у довгостроковій перспективі доцільно застосовувати одну з найефективніших сучасних управлінських концепцій, а саме *стратегічне ринкове управління*, орієнтоване на споживачів [1]. Основними завданнями стратегічного ринкового управління підприємством є: формування місії та перспективних напрямів розвитку; встановлення та відбір інновацій, що можуть бути використані для забезпечення успішного розвитку; розробка конкретної програми дій – формування стратегій від корпоративного до операційного рівнів, що передбачає встановлення цілей, завдань, показників, ресурсів та заходів; координація спільних зусиль для реалізації розробленої програми; ефективна реалізація обраних стратегій; постійний моніторинг та оцінка результатів; коригування основних напрямів діяльності та розробленої програми. Чітке виконання поставлених стратегічних завдань прямо впливатиме на підтримання рівня економічної безпеки та його підвищення.

Головним фінансовим показником успішності стратегічного ринкового управління та, відповідно, посилення його економічної безпеки є зростання доданої вартості (концепція *вартісно-орієнтованого управління підприємством*), яка вимірюється показниками економічної та ринкової доданої вартості. Економічна додана вартість (*EVA*) являє собою економічний прибуток, який отримує підприємство з урахуванням не тільки наявних бухгалтерських витрат, але й неявних економічних витрат (втрачені вигоди за найдохіднішими альтернативними варіантами інвестицій) [3, 4]. Тільки за позитивного значення економічної доданої вартості ($EVA > 0$) можливий розвиток підприємства у довгостроковій перспективі.

У разі прогнозування показників *EVA* у майбутніх періодах і розрахунку їх приведеної вартості із застосуванням ставки дисконту, що дорівнює вартості капіталу, отримується показник ринкової доданої вартості (*MVA*), який характеризує переважання ринкової вартості капіталу підприємства над інвестованим капіталом. Визначення даного показника потребує даних про ринкову вартість підприємства та його корпоративні права.

Використання показників *EVA* та *MVA* дозволяє приймати стратегічні рішення з врахуванням ризиків, які відображаються у ставці дисконту.

Сутність концепції ощадливого виробництва (*Lean Manufacturing*) полягає в орієнтації на споживача, високій якості та швидкості бізнес-процесів, оперативних розробках для клієнтів, а також передбачуваності на ранніх етапах розробки, короткому часі виходу на ринок нової продукції, гнучкості для забезпечення швидкого обслуговування клієнтів з низькими витратами [5]. Тобто для задоволення споживачів, що в умовах ринку є визначальним для

підприємств, необхідно швидко та якісно реагувати на їх потреби, що призводить до зниження витрат підприємства за рахунок скорочення часу на розробку нової продукції та підвищення рівня задоволеності споживачів.

Базовими інструментами управління в діяльності підприємств у ринкових умовах стають *програми і проекти*. В економічно розвинутих країнах усі проекти здійснюються в рамках *методології управління проектами (Project Management)*. Взагалі під управлінням проектами розуміють процес управління командою і ресурсами проекту за допомогою специфічних методів, засобів, інструментів, використання яких дає змогу в умовах обмеженості часу та ресурсів, ризику, а іноді і невизначеності, забезпечити безумовне досягнення поставленої мети з дотриманням вимог зацікавлених осіб. Матрична організаційна структура передбачає виділення сегментів діяльності без створення окремих функціональних одиниць. Сегментація здійснюється в розрізі окремих проектів, продуктів, програм. Реалізація проектів в умовах ринкових відносин потребує застосування стратегічного ринкового управління.

При детальному вивченні розглянутих концепцій управління зроблено висновок про наявність об'єднуючих елементів: орієнтація на споживача, впровадження новацій та застосування інноваційних підходів у різних сферах діяльності, прискорення бізнес-процесів, покращення продукції, зниження витрат, підвищення ефективності. Синергія зазначених елементів має безпосередній вплив на забезпечення та підтримання економічної безпеки підприємств, тому особлива увага має бути зосереджена саме на управлінні.

Список використаної літератури:

1. Аакер Д. Стратегическое рыночное управление. 7-е изд. / Аакер Д.; пер. с англ.; под ред. С. Г. Божук. – СПб. : Питер, 2007. – 496 с.
2. Глушков В. Є. Економічна безпека підприємства як динамічна категорія / В. Є. Глушков, Р. М. Редько // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. – 2012. – №4(70). – Том 2. – С. 47-52.
3. Корпоративный менеджмент [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cfin.ru>.
4. Коупленд Т. Стоимость компаний: оценка и управление / Коупленд Т., Коллер Т., Муррин Дж. ; пер. с англ. Н. Н. Барышникова. – Москва : Олимп-Бизнес, 2005. – 554 с.
5. Майкл Л. Джордж. Стремительные инновации / Л. Джордж Майкл, Воркс Джеймс, Вотсон-Хемфилл Кимберли; пер. с англ. – К. : Companion Group, 2006. – 350 с.